

STALIŠČA RS ZSS O

Delitev po delu

Akcijski program uresničevanja stališč RS ZSS

Po predhodnih razpravah v organizacijah in organih Zveze sindikatov in organih drugih družbenopolitičnih organizacij in skupnosti je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije v letošnjem aprilu sprejel stališča o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanju načela delitve po delu. Ta stališča izhajajo iz določil Zakona o združenem delu ter sklepov Kongresov Zveze komunistov in Zveze sindikatov, njihova vsebina pa je hkrati tudi odraz dosedanjih spoznanj, izkušenj in razumevanja teh nalog.

Osnovni namen sprejetih stališč je, da odpravimo nekatere nejasnosti in dileme pri uresničevanju Zakona in sprejetih političnih stališč, usmerimo prizadevanja delavcev k oblikovanju kvalitetnejših rešitev in vzpodbudimo najširšo in odločno akcijo vseh družbenopolitičnih dejavnikov za dosledno uresničevanje načela delitve po delu in pridobivanje osebnih dohodkov delavcev na podlagi gospodarjenja z družbenimi sredstvi v sklad z ustvarjenim dohodkom. Ugotovljeno je namreč, da je po akciji za oblikovanje in sprejem samoupravnih splošnih aktov o razporejanju čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov upadla aktivnost za oblikovanje in uresničevanje novih rešitev.

Na pobudo sindikalne organizacije je bila tudi pri nas opravljena kritična ocena, v kolikšni meri odnosi na področju pridobivanja in razporejanja dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, kot so opredeljeni v naših samoupravnih splošnih aktih, kakor tudi njihovo uresničevanje, že ustrezajo sprejetim stališčem sindikatov. Čeprav rešitve teh vprašanj v naših samoupravnih splošnih aktih še ne predstavljajo celovite, dosledne uresničitve Zakona o združenem delu, se vendar bistveno ne odmikajo od obravnavanih stališč. V prid takšni ugotovitvi govori tudi dejstvo, da smo pri pridobivanju in razporejanju dohodka ter delitvi sredstev za

osebne dohodke in skupno porabo v preteklem obdobju dosledno uresničevali družbeno dogovorjena izhodišča in razmerja.

Odmiki od stališč sindikata so predvsem posledica premajhne dodelanosti posameznih rešitev. Ker v aktih urejamo nekatera vprašanja preveč splošno, je potem v njihovem praktičnem izvajanju pogosto še mnogo elementov starih odnosov. Tudi to je eden izmed razlogov, da v aktih opredeljene odnose v praksi prepočasno uveljavljamo. Navajamo le nekatere primere, glede katerih bo v naslednjem obdobju potrebno dopolniti sedanje rešitve.

V samoupravnih splošnih aktih smo opredelili odnose med temeljnimi organizacijami na dohodkovnih osnovah, ki pa se v praksi v nekaterih elementih še ne uresničujejo. Prihodek, ki ga ustvarja temeljna organizacija Orodjarna in vzdrževanje s prodajo svojih izdelkov in storitev temeljnima organizacijama embalaže in avtoopreme še vedno v preveliki meri temelji na dejanskih stroških, manj pa na drugih osnovah, opredeljenih v naših aktih.

Takšni odnosi v pridobivanju prihodka pa premalo vzpodbujajo in stimulirajo povečevanje produktivnosti dela, racionalno in učinkovito uporabo družbenih sredstev itd.

Dohodek, ki ga delavci delovne skupnosti pridobivajo iz celotnega dohodka, ki ga delovna skupnost ustvari s svobodno menjavo dela z delavci temeljnih organizacij, je pretežno odvisen od dohodka oziroma prihodka, ki ga ustvarijo delavci temeljnih organizacij. Dohodek delovne skupnosti je še vedno v premajhni meri odvisen od dejanske in kvalitetne izvršitve posameznih nalog, ki jih mora delovna skupnost opraviti za temeljne organizacije. Tako da tudi pri svobodni menjavi v praksi še ne uveljavljamo dovolj vseh osnov, ki smo jih opredelili v naših samoupravnih aktih. Eden izmed vzrokov za takšno stanje je v tem, da so naloge,

Na oddelkih so se delavci seznanili s stanjem in kako ukrepati v slučaju elementarne nesreče. Vaja v sklopu akcije NNNP.

dohodka v delovni organizaciji. Nosilec naloge je služba ki jih mora delovna skupnost opraviti v določenem obdobju, v naših planih pogosto preveč splošno opredeljene.

Po sprejemu samoupravnega sporazuma o pogojih za pridobivanje dohodka in o skupnih osnovah in merilih, po katerih se razporeja čisti dohodek in delijo sredstva za osebne dohodke in skupno porabo v januarju 1978 nismo več dopolnjevali naših samoupravnih aktov, v katerih urejamo ta vprašanja. To delo je očitno zavrla tudi priprava drugih samoupravnih aktov, ki so bili sprejeti v lanskem in letošnjem letu. Zato pa bo v naslednjem obdobju nujno intenzivnejše normativno urejanje teh vprašanj. Obstoječe akte bo potrebno dopolniti tako, da bodo optimalno upoštevana stališča sindikatov, nekatere akte pa bo potrebno izdelati povsem na novo.

Na podlagi kritične ocene stanja so delavski sveti temeljnih organizacij in delovne skupnosti po predhodni razpravi v družbenopolitičnih organizacijah, sprejeli naslednji akcijski program uresničevanja stališč Republiškega sveta Zveze sindikatov —

1. V letošnjem letu bomo —

— izdelali pregled pogojev ustvarjanja dohodka v vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb. Posebna pozornost bo posvečena ustvarjanju dohodka v TOZD Orodjarna in vzdrževanje. Nosilec naloge je služba za gospodarsko informatiko in finančno poslovanje.

Pot do Sedmerih triglavskih jezer je bila strma. Počitek na Komarči. Članek na strani pet.

— izdelali kritično oceno uresničevanja svobodne menjave dela med TOZD in Delovno skupnostjo skupnih služb po osnovah in merilih, določenih v samoupravnem sporazumu. Kritično bomo ocenili in dopolnili zlasti sistem planiranja del in nalog, ki jih mora opraviti delovna skupnost v določenem planskem obdobju. Naloge bodo v planih opredeljene tako, da bo razvidna vrsta in obseg del ter roki za njih izvršitev. Na osnovi take opredelitve bo možno spremljati uresničevanje planiranih nalog in oblikovati dohodek delovne skupnosti v skladu z uresničevanjem planiranih nalog. Nosilec naloge je oddelek za gospodarsko planiranje.

— izdelali teze za dopolnitev Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za delitev dohodka in čistega

za gospodarsko informatiko in finančno poslovanje.

— izdelali teze za pripravo Samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in čistega dohodka v Temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Nosilec naloge je služba za gospodarsko informatiko in finančno poslovanje.

— izdelali teze za pripravo Samoupravnih splošnih aktov o delitvi sredstev za osebne dohodke v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Nosilec naloge je kadrovska služba.

— pripravili bomo enotno metodologijo za izdelavo pravilnikov o razvidu del in nalog v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Nosilec naloge je služba za splošne zadeve.

2. V prihodnjem letu bomo —
(Nadaljevanje na 2. strani)

Zaživali so novi stroji

Teče že približno drugo leto od trenutka, ko so samoupravni organi zakovali zadnje odločitve o modernizaciji TOZD tovarna embalaže.

Osvežimo prehojeno pot: Najprej so stekli stroji za proizvodnjo veder v obratu Zalog. V štirioglatem oddelku smo vključili v proizvodnjo novo polavtomatsko linijo za proizvodnjo ročk. Z vključitvijo najsodobnejših strojev za proizvodnjo vazelin, smo usposobili naše kapacitete za nemoteno oskrbovanje kozmetične industrije z vazelinami.

Preselitev obrata ploščic in deloma nova oprema bosta omogočili veliko boljše dobave »Gorenju« in drugim potrošnikom ploščic. Prav na tem področju smo problem rešili v zadnjem trenutku pred nastopom težjih in usodnejših problemov.

Prav pred nekaj dnevi so monterji firme »Grace« pri nas preizkusili delovanje novih strojev za gumiranje in sušenje v oddelku pokrovčkov. Resnično lepi, resnično produktivni, resnično varni, resnično zanesljivi stroji.

Pr opis bi bili zelo nedosledni, če ne bi omenili, da je k opremljanju našega TOZD bistveno pripomogel TOZD-Orodjarna in vzdrževanje. V oddelku pokrovov so se prvič zavrteli robilni stroji, ki so bili projektirani in izdelani v TOZD Orodjarna in vzdrževanje.

Po izgledu niso slabši od uvoženih strojev, učinkovitost pa je dvakratna v primerjavi z uvoženimi za isti namen.

Še pomembnejše je to, da ti stroji, in še drugi, organsko povezujejo dva TOZD med seboj.

Ko govorimo o proizvodnih linijah, naj poudarimo, da smo nedavno pričeli z obratovanjem nove linije za proizvodnjo pokrovov ϕ 73 v Zalogu in za proizvodnjo polizdelkov v Ljubljani.

Vzporedno z vključevanjem novih strojev v produkcijski proces so menjali svoje lice tudi prostori. Samo pomislimo na vtis, ki ga dobimo, ko gremo skozi novi oddelek za polizdelke ali oddelek za samostojne pokrove.

Če smo do sedaj v glavnem govorili o strojih, ki nam bodo dali večje kapacitete, večjo produktivnost, moramo posebej poudariti, da je bila osnovna misel pri odločitvah kolektiva tudi ta, da naj bo delo za samoupravitelja lažje in varnejše.

V ta razmišljanja moramo vključiti tudi informacijo, da bo po dolgem času obrat Zalog v zimskem obdobju dovolj ogrevan, kar je bil akuten problem vrsto let.

Ob zaključku naj omenimo, kaj nam je storiti v tem trenutku:

1. Redno moramo vzdrževati naprave
  2. Kupce moramo seznanjati z našimi novimi sposobnostmi
  3. Zasledovati moramo učinkovitost strojev in gospodarske efekte, ki naj se kažejo tudi v obliki OD, kar bi nas vse navajalo k novim možnostim in odločitvam za širjenje naše materialne osnove.
- Ing. Kralj — Potočnik L.

»Nič nas ne sme presenetiti«

Ob znaku sirene, ki je pomenila, da je predel Ljubljane prizadel rušilni potres, so sodelavci zapustili stavbe.

V soboto, 7. julija smo s krajevno skupnostjo Zelena jama izvedli združeno vajo evakuacije v primeru potresa.

Na širšem območju Ljubljane so se v zadnjih 24. urah ponavljali šibki potresni sunki in pričakovati je bilo rušilni potres. To so potrdili tudi strokovnjaki ljubljanske se-

izmološke postaje. V tej situaciji je štab civilne zaščite KS Zelena jama posredoval odlok o pripravljenosti štabov in enot CZ in vodstev narodne zaščite. Proizvodni proces je potekal normalno. Takoj se je sestel odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in pripravil pro-

gram ukrepov, s katerim je v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami seznanil vse delavce.

Ob 11. uri (na znak tovarniške sirene) je predel Ljubljane prizadel rušilni potres v trajanju 30 sekund. Delavci so se umaknili iz poslopij na določena zborna mesta. Ob potresu je bilo poškodovanih pet, v tiskarni pa so pogrešali tri delavce. Ponesrečenim sta priskočili na pomoč ekipa za prvo medicinsko pomoč in tehnično reševalna ekipa. Po opravljeni nalogi sta se ekipi na poziv štaba CZ KS Zelena jama udeležili reševanja otrok iz zrušenega objekta VVZ »Angela Ocepek«.

Vaja je bila uspešna, ker je bila dobro pripravljena in ker smo delavci ravnali po navodilih in aktivno sodelovali pri izvedbi. Cilj vaje, pravilno ravnanje v primeru elementarne nesreče, je bil dosežen. Zato bi bilo dobro podobne vaje v bodoče še pripraviti.

M. T.

DELO NAŠE NABAVNE SLUŽBE

Ukrepi zaboljšanje dela nabavne službe

K ukrepom zaboljšanje poslovanja lahko veliko prispeva nabavna služba pod pogojem, da programerska služba in proizvodnja sodelujejo z njo in se prilagajajo razmeram na trgu.

Mnogi si predstavljajo, da je delo nabavne službe enostavno, saj napiše naročilnico, greš v trgovino in vzameš material. Tako mnenje izvira iz nepoznavanja razmer na domačem trgu, kajti vsa podjetja so se usmerila zaradi omejitev — (pravice) — uvoza na domače tržišče. Zaradi omenjene situacije ni mogoče dobiti večine materialov takoj, ko si jih »zaželi« proizvodnja, ampak jih je treba v trgovini naročiti ali poiskati podjetje, ki določeni material uporablja v večji količini, da ga nam odstopi iz svoje zaloge. Na trgu je velika desortiranost materiala, ker tovarne proizvajajo le tisto, kar je rentabilno, za ostalo pa imajo izgovor, da nimajo surovin. Taka situacija onemogoča kakršnokoli dogovarjanje o nabavnih pogojih — »lahko samo kupiš ali pustiš«.

Pri nabavi repromateriala iz uvoza so po eni strani problem devizna sredstva, po drugi strani pa se je treba držati rokov, v katerih se mora material naročiti. — Tega se naše programerske službe

vedno ne drže. Na tržišču je naftna kriza povzročila pravo zmešnjavo, tako da se cene menjajo iz meseca v mesec in tudi z dobavnimi roki imamo težave.

Tudi če bomo v prihodnje upoštevali vse pogoje na tržišču, bodo problemi vedno prisotni, reševali pa bi jih z razumevanjem in ne z očitki, kajti vsak problem nabave lahko izvira že iz drugega problema, ki je lahko planskega, proizvodnega ali drugega značaja. Nabavno službo lahko smatramo v smislu oskrbe proizvodnje z reprodukcijskim materialom kot začetek proizvodnje, in tu se pokažejo že vse prejšnje napake, ki se v glavnem pripisujejo nabavni službi — morali pa bi vedno poiskati dejanski vzrok!

Pri nabavi imamo težave, za katere iščemo rešitve že več let, toda neuspešno, predvsem pri nabavi odlitkov in žarnic (halogenskih). Odlitke nam dobavlja Mariborska livarna, ki pa v celoti naših potreb ne pokriva in navzlic raziskavi domačega tržišča nam ni uspelo dobiti še enega dobavitelja, ki bi imel poleg livarne še površinsko obdelavo, galvanico in orodjarno. Podoben problem je pri žarnicah, ki nam jih dobavljata TEŽ Zagreb in Iskra Ljubljana. TEŽ proizva-

ja halogenske žarnice, toda s premajhnimi kapacitetami, kvaliteta je slaba, medtem ko nas Iskra oskrbuje s halogenskimi žarnicami iz uvoza, vendar ne v potrebnih količinah. Tudi dobavni roki niso zanesljivi.

Omenil bi še članek tov. Jevšnikove o poslovanju v prvem trimesečju, kjer med drugim obravnava tudi problematiko oskrbe TOZD z repromaterialom.

Problem oskrbe TOZD Tovarna avtoopreme z odlitki in žarnicami je že omiljen medtem ko so bile pri oskrbi s HVT v I. kvartalu 1979 težave, ker železarna Jesenice ni imela kvalitetnega vložka. Krivi pa smo bili tudi sami, saj smo zaradi prevelikih zalog naredili rebalans naročil za III. in IV. četrtletje 1979. Izpad dobave v I. kvartalu se je takoj čutil zaradi manjših zalog (desortiranost materiala).

Verjetno TOZD Orodjarna in vzdrževanje ni imel težav pri izdelavi orodij zaradi nepravočasnih dobav materiala, kajti material je bil dobavljen v roku. Možno pa je, da dodatni material, ki je bil naročen »ad hoc«, ni bil dobavljen takoj, ker ga ni bilo, toda to ni moglo vplivati na proizvodnjo orodij.

Aleksander Pangerc

Delitev po delu

(Nadaljevanje s 1. strani)

— pripravili in sprejeli dopolnitve Samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za delitev dohodka in čistega dohodka delovne organizacije in Samoupravnih sporazumov o osnovah in merilih za delitev dohodka in čistega dohodka temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Nosilec naloge je služba za splošne zadeve.

— pripravili in sprejeli samoupravne splošne akte o delitvi sredstev za osebne dohodke v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Nosilec naloge je služba za splošne zadeve.

— na podlagi enotne metodologije izdelali pravilnike o razvidu del in nalog temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Nosilci naloge so vodstva temeljnih organizacij in delovne skupnosti v sodelovanju s kadrovske službe.

3. Delo za spremembo Samoupravnih sporazumov o ustvarjanju in delitvi dohodka bo ves čas spremljala široka družbenopolitična aktivnost Zveze komunistov in sindikata na osvajanju stališč

RS ZSS, kongresov ZK in ZSS o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanja načela delitve po delu. To delo bo časovno programirano in zasnovano tako, kot bodo posamezna vprašanja obravnavana ob pripravi osnutkov samoupravnih aktov. Nosilci te akcije so izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata in osnovne organizacije ZK. Akcija poteka vzporedno z uresničevanjem tega programa.

Sprejeti program je torej dokaj konkreten, obsežen in zahteven. Uspešno bo izvršen le v primeru, če bodo ne le nosilci nalog v sodelovanju z ustreznimi strokovnimi službami, ampak vsi družbenopolitični dejavniki trajno in organizirano delovali pri izvajanju posameznih nalog. Pri oblikovanju temeljnih izhodišč za reševanje posameznih vprašanj in oblikovanja samoupravnih aktov pa mora sodelovati najširši krog delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Od tega je namreč v precejšnji meri odvisno dejansko in učinkovito izvajanje sprejetih odločitev.

Saturnus v strokovni literaturi

Strokovnjaki Saturnusa že vrsto let objavljajo lastna strokovna dela v različnih strokovnih revijah. Tako je v zadnji izdaji strokovne revije »TEHNOLOGIJA VOČA I POVRČA«, ki jo izdaja Poljedeljska fakulteta iz Beograda objavljen članek z naslovom: »Poroznost notranje prevleke laka na pokrovčkih Pano-T«. Avtorji članka so dipl. ing. Teodor Kralj, dipl. ing. Marta Kovač, Ksenija Prinčič in Metka Gvardjančič.

Dovolite, da podam kratko vsebino iz omenjenega članka.

Saturnus proizvaja že vrsto let poleg konzervnih doz iz bele in Al pločevine tudi pokrovčke iz bele in Al pločevine za konzerviranje hrane s toploto.

Leta 1977 je Saturnus obogatil svoj asortiman pokrovčkov še z družino pokrovčkov Pano-t premerov od $\varnothing 45$ do 103 mm.

Ta vrsta pokrovčkov združuje dobre lastnosti pokrovčkov tipa alupo in sapo.

Pokrovčki se proizvajajo na visoko kapacitivnih avtomatskih linijah in na osnovi svoje tehnične karakteristike omogočajo visoke kapacitete zapiranja po polnjenju v steklenke.

Dobra lastnost tega tipa pokrovčkov, na katero moramo posebno opozoriti, je dejstvo, da je pokrovček Pano-T izdelan v celoti iz domačih surovin.

Kvaliteta proizvodov v stekleni embalaži, zaprti s pokrovčkom je odvisna od: me-

hanskih, geometrijskih in kemijskih lastnosti pokrovčka, od kvalitete zapiralke, orodja za zapiranje in dela pri zapiranju, od kvalitete surovin za predelavo, same predelave in posebno od režima pasterezacije oz. sterilizacije in od pogojev skladiščenja.

Poznano je, da se od embalažnih materialov zahteva, da ne vstopajo v interakcijo s prehranjenim proizvodom oziroma, da prehranjeni proizvod ne vstopa v interakcijo z embalažo.

Za steklo je poznano, da je kemijsko najinertnejši embalažni material.

Pokrovček je izdelan iz Al pločevine, materiala, ki je kemijsko aktiven v direktnem kontaktu z vsebino, kar bi lahko povzročilo perforacijo pokrovčka, dehermatizacijo konzerve in s tem kvarjenje prehranjenega proizvoda.

Prav zaradi te lastnosti se Al pločevina, ki se uporablja v prehranbeni industriji, vedno zaščiti z organskimi prevlekami — laki. Od sloja laka se zahteva stabilnost tudi po vseh tehnoloških procesih, to posebno na delih, kjer pride sloj laka v direkten kontakt z vsebino.

Obstojnost sloja laka je od-

visna od: površinske napetosti lak/površina Al pločevine, od kvalitete laka v času aplikacije in sušenja, od mehanskih lastnosti Al pločevine in od debeline laka.

Ta zadnja lastnost je bila predmet raziskave v Saturnusu. Vprašanje debeline laka je bilo obravnavano tako:

— ali debelina laka vpliva na primarno poroznost (diskontinuiranost sloja laka,

— ali debelina laka vpliva na sekundarno poroznost (diskontinuiranost sloja laka zaradi grebenja laka pri mehanski predelavi lakirane Al pločevine),

— ali dvoslojno lakiranje vpliva na primarno in sekundarno poroznost.

Poroznost laka smo merili s številom temnih pik na notranji strani pokrovčkov po delovanju kislega raztopine CuSO_4 .

Zavestno varirani elementi v eksperimentu:

— v eksperimentu sta bila vključena dva laka dveh različnih dobaviteljev,

— debelina laka v enem sloju,

— debelina laka, dobljena z dvojnimi lakiranjem z istim lakom.

Elementi v eksperimentu z lastnimi variacijami:

— linija za lakiranje,

— linija za proizvodnjo pokrovčkov,

— kvaliteta Al pločevine.

Iz eksperimenta lahko zaključimo:

a) kvaliteta laka različnih dobaviteljev enako vplivata na primarno poroznost,

b) s porastom debeline laka se znižuje poroznost laka,

c) pri enakih debelinah laka, dobljenih z enoslojnim ali dvoslojnim lakiranjem, dvoslojno lakiranje bistveno znižuje poroznost.

Iz dobljenih rezultatov, kar potrjuje tudi dolgoletno izkušstvo v praksi, je enoslojno lakiranje zadovoljiva zaščita Al pločevine oz. proizvodov iz Al pločevine, čeprav je dvoslojno lakiranje sigurnejše. Opozoriti moramo tudi na dejstvo, da s porastom debeline sloja laka raste verjetnost za grebenje površine (sekundarna poroznost) pri oblikovanju v pokrovčke — posebno na zobcih. Paralelno smo merili tudi adhezijo laka na Al pločevino in adhezijo tesnilne mase na površino laka. Obe lastnosti sta bili zadovoljive kvalitete in se nista spreminjali z variranjem tipa laka niti z variranjem debeline sloja laka.

Metka Gvardjančič

BELA PLOČEVINA OSVAJA STROP

Embalažni material enkrat drugače

Strope že dolgo oblagamo; predvsem če se nam zdi, da je prostor previsok — običajno v starih gradnjah — da izboljšamo njegovo akustiko, pa tudi da skrijemo električno napeljavo, vključno klimatske naprave, ki morajo biti v primeru okvare hitro in lahko dosegljive. Posebno slednje ima pri sodobni notranji opremlitvi pomembno vlogo.

Z ustrezno stropno oblogo pa lahko tudi zadržimo toploto ter dosežemo zaželeni optični efekt. Danes uporab-

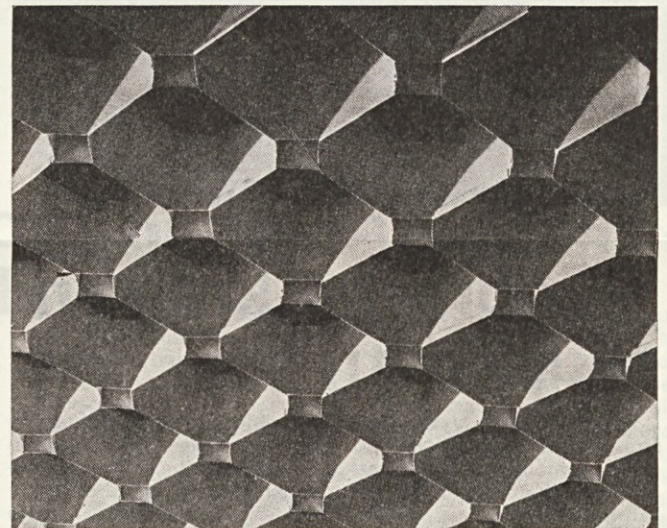
ljajo arhitekti stropne obloge pretežno za velike reprezentančne dvorane, najdemo pa jih celo v sejemskih prostorih.

Že iz tega kratkega uvoda je razvidno, kako široko je uporabno področje stropnih oblog.

Eden izmed predelovalcev bele pločevine je zasledoval ta trend ter je v sodelovanju z eksperti najrazličnejših smeri, med njimi so bili renomirani arhitekti za notranjo opremo, razvil in izdelal sicer običajni embalažni material

do stopnje, da ga je lahko ponudil na tržišču kot stropno oblogo. Res je, da proizvajalec embalažni material za to uporabno področje še vedno preverja in izboljšuje, vendar s prednostjo osvojenih proizvodnje in z drago cenami izkušnjami na tržišču.

Prvotno so bili posamezni elementi stropnih oblog iz bele pločevine okrogli, saj je to ustrezalo običajni proizvodnji cilindričnih škatel. Da pa bi dobili vsakokrat večji gotov raster, ki ga je bilo treba obesiti na nosilni strop,

Elementom okrogle oblike so se pridružili tudi oglati.

so morali posamezne elemente med seboj spajkati — za to pa je moral imeti vsak element več zveznih točk. Medtem so tehniko povezovanja že znatno izboljšali in poenostavili. Osnovni okrogli obliki so dodali še pravokotne elemente, tem so sledile posebne oblike kot na primer osmerokotni elementi. Za bistveno spodbudo pa so poskrbeli arhitekti za notranjo opremo, ki »niti en strop niso dvakrat ponovili«.

Da pa so lahko ostali proizvajalci embalaže konkurenčni na področju stropnih oblog, so morali poiskati nove tehnične rešitve, ki so omogočale racionalno masovno produkcijo s spremenljivimi oblikami elementov. K vsemu se je kot odločilni element pridružila še barva. Določena mora biti že pri naročilu, ker je treba že ploščo iz bele pločevine ustrezno lakirati.

Arhitekt, ki opremlja celoten prostor, lahko svojo domišljijo spremeni v resničnost. Izbira in kombinira lahko med kovinsko svetlečimi, kovinsko gladkimi in po želji

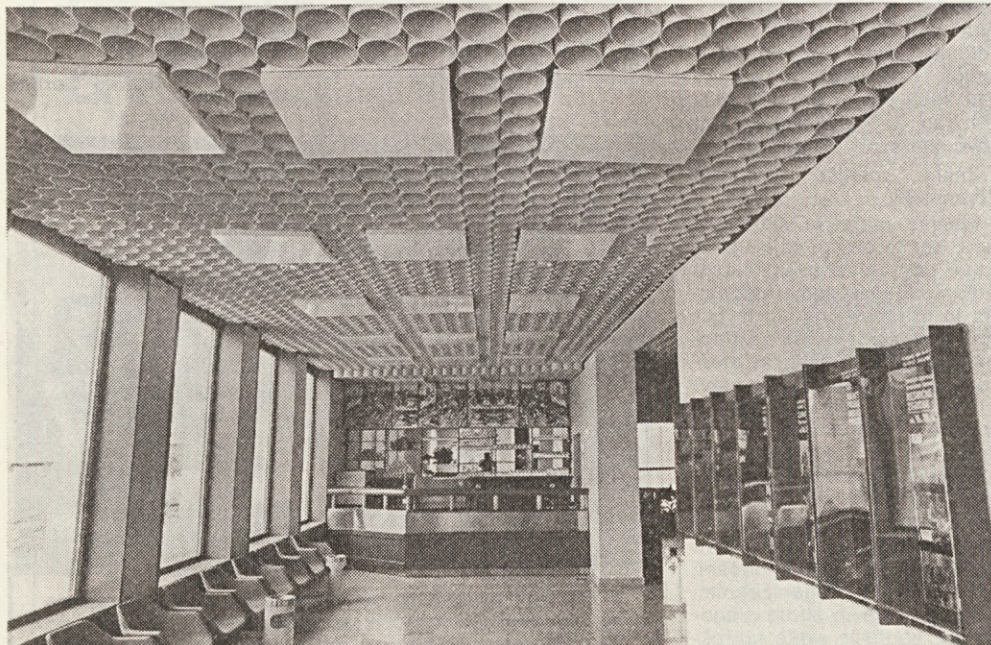
izbranimi barvnimi elementi. Številni stropi, prekriti s pločevinastimi elementi prepričljivo dokazujejo, da so uspeli na tem področju izredno učinkovite kompozicije in da vse možnosti še zdaleč niso izčrpane.

Tudi Saturnus med proizvajalci elementov za stropne obloge

Od aprila lani tudi v Saturnusu TOZD Tov. embalaže proizvajamo pločevinaste elemente za stropne obloge. Kupec je Slovenijales TOZD Radomlje. Z našimi elementi za stropne sisteme je opremljen KULTURNI CENTER v Tacnu. Morda ste si ogledali film v prenovljenem KINU TRIGLAV? Elemente za stropno dekoracijo je dobavil Saturnus. Ko boste kupovali v trgovini ELITA v Čopovi ulici, boste hitro ugotovili, da je tudi tam del moderne notranje opreme iz Saturnusa.

Trenutno so razni pločevinasti elementi za stropne sisteme zelo iskani — in tokrat nismo prepoznani.

Anamarija Plesničar

Prenovljeni prostori kina Triglav. Strop je obložen s pločevinastimi elementi, ki jih izdeluje Saturnus.

Sprejem mladih v ZSMS

Na sprejemu, 23. junija na Zbilju smo mladinci v svoje vrste sprejeli 83 mladih. Novi člani bodo občutno okrepili naše vrste z novimi močmi, z novim poletom, zagnanostjo. V okviru ZSM nenehno zbiramo pobude in ustvarjalno energijo mladih generacij, ki se usmerja v reševanje lastnih in družbenih problemov na sedanji stopnji družbenega razvoja. Nenehno se razvijajo novi medčloveški odnosi, tovarštvo. ZSM je pomembna organizirana zavestna sila, ki z angažiranim in zavestnim delom svojih članov usmerja družbeni razvoj. Postati mladinec, pomeni veliko obveznost do sebe in družbe, saj bo vsak prevzel večje odgovornosti za ustvarjanje še lepšega dne in novih družbenih odnosov.

Na konferenci smo pregledali naše delo v preteklem obdobju. Na aktivnost v prejšnjem letu smo z rezultati lahko zadovoljni. V bodoče pa moramo v svoje delo vključiti še več mladih. Večjo pozornost moramo posvetiti informiranju, delegatskim odnosom in izvrševanju sprejetih sklepov.

Izvolili smo novega predsednika Mirana Todorija in sekretarko Dragico Ristić. Da bi v delo ZSM vključili čim več mladih in da delo ne bi bilo forumsko, smo sprejeli

naloge za naslednje obdobje, ki jih bomo uresničevali v komisijah.

NALOGE V OBDOBJU '79-80

V tem obdobju se moramo predvsem zavzeti za ustanovitev komisij. V komisijah bodo zastopane vse osnovne organizacije po delegatskem sistemu. Pobude o akcijah in aktivnostih bodo tako odraz želja vseh mladih v naši delovni organizaciji.

Naloge komisij bodo:

— na kadrovskega področja ureditev redne in točne evidence kadrov, slediti prihodu novih mladih delavcev, v povezavi s kadrovske službe, jih vključevati v osnovne organizacije in predlagati za sprejem, evidentirati in predlagati mlade za sprejem v ZK;

— na idejnopolitičnem področju: priprava tem vsakoletnega seminarja v Kranjski gori, predavanj za nove člane, pripravljati druge dejavnosti s tega področja;

— na področju izobraževanja mladih; skrbeti za izobraževanje mladih;

— na področju informiranja mladih; skrbeti za pravočasen in reden pretok informacij med OK, koordinacijskim svetom in osnovnimi organizacijami, obveščati o našem delu v to-

varniškem glasilu, glasilu OK, Naši skupnosti, Mladini in drugje;

— na področju mladinskega prostovoljnega dela načrtno in pravočasno v sodelovanju z OK evidentirati brigadirje za udeležbo na MDA;

— na področju SLO proučiti možnost o ustanovitvi samostojne pohodne čete, skrb za oblike usposabljanja mladih (pohodi, predavanja) in sodelovanje z industrijskim gasilskim društvom;

— na področju kulture usmerjevanje mladih v kulturno-umetniška društva, priprava nastopov mladih na proslavah v tovarni in drugje, dajanje pobud za organizacijo kulturnih nastopov v delovni organizaciji, priprava tečajev (foto, plesni);

— na športnem področju usmerjanje mladih v ŠD Saturnus, organizacija stalnih ekip po panogah za športna srečanja med OO izven Saturnusa, priprava športnih srečanj in skrb za udeležbo na športnih srečanjih, ki jih organizirajo drugi.

Mladi se bomo morali čim bolj vključiti v delo komisij s svojimi predlogi in mnenji, saj bo le tako delo komisij odraz naših želj. Vso pozornost pa moramo posvetiti delovanju delegatov in delegatskega sistema, da bomo vedno obveščeni in da se bodo prenašala naša mnenja.

MDA Lipoglav '79

Zaključena je MDA Lipoglav 79. Brigada je bila zamišljena kot kadrovska, ki bo dala dobre kadre za prevzemanje odgovornih nalog v delu mladih Moščanov. Vendar pa se je akcije udeležilo le 57 mladincev od 100. Poprečna starost brigadirjev je bila 17,5 let. Tako mladi bodo lahko čez leto ali dva že popestrili in poživilo delo mladinskega vodstva. Brigadirji so bili v večini delavci moških delovnih organizacij. Največje število brigadirjev je bilo iz naše DO, Slovenjacec in Pionirja. Kljub majhni udeležbi je bila brigada zelo uspešna. Že v prvem tednu so položili 86 m planiranega vodovoda na strmini (po zveznih normah MDA spadajo delovni pogoji v peto in šesto težavnostno stopnjo), kjer ni mogoče delati s stroji. Skalame so bili kos le krampi in lopate ter kompresor, brigadirji pa so si morali zaradi strmine pomagati z vrvmi.

Po planiranem izkopu so z nadaljevanjem del presegli normo za 157 odstotkov. K tako dobrem uspehu akcije sta pripomogla tudi dva udarna dneva, katerih so se udeležili še drugi mladinci in krajanje.

Izmed naših mladincev so se predvsem izkazali Pantelija Jović in Žarko Rašković, ki sta proglašena za udarnika ter Marko Žitnik, ki je prejel pohvalo.

Samoupravna in prostorska preobrazba krajevnih skupnosti

Ta čas poteka v Ljubljani široka družbenopolitična akcija o samoupravni preobrazbi krajevnih skupnosti. Praksa je pokazala, da v velikih primerih tudi velikost krajevnih skupnosti onemogoča njen nadaljnji hitrejši samoupravni razvoj. Zato naj bi velike KS zmanjšali. Nosilec akcije je socialistična zveza z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti z Zvezo komunistov.

Zlasti nova ustava je še posebej omogočila kvalitetne premike v razvoju krajevnih skupnosti, saj je z njo postala tudi krajevna skupnost temeljna ustavno-pravna celica oziroma temeljna samoupravna skupnost, oblika samoupravnega združevanja v njej živčičih delovnih ljudi in občanov in kot takšna sestavni del političnega sistema. Tako opredeljena krajevna skupnost je specifična interesna skupnost, ki pomeni možnost za uresničevanje družbeno-ekonomskega razmerja, za uveljavljanje različnih družbenih interesov in potreb ljudi, za njihovo samoupravno organiziranje in sporazumevanje, za povezovanje s temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, občino in drugimi samoupravnimi skupnostmi. V krajevnih skupnosti pa se po-

vezujejo tudi delovni ljudje in občani, organizirani v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih v katerih uresničujejo svoje posebne in skupne interese.

Ugotoviti organiziranost krajevnih skupnosti

V lanskem letu sta socialistična zveza in zveza komunistov organizirali obiske v vseh krajevnih skupnostih ljubljanskih občin pod skupnim naslovom »akcija 91 KS«, ki je imela namen ugotoviti stanje glede dotodanje ustavne preobrazbe KS. Na podlagi analize je bilo ugotovljeno, da mnogih bistvenih vprašanj ni mogoče rešiti brez odločnejše akcije z upoštevanjem vseh socialnih, družbeno-ekonomskih in drugih pogojev. V ta namen so v vseh občinskih in krajevnih organizacijah sprejeli akcijske programe s skupnim izhodiščem in sicer to, da upoštevajo realno stanje z oceno političnih razmer in odnosov, ki pogojujejo tako stanje ter da programi za preobrazbo in preoblikovanje krajevnih skupnosti postanejo sestavni del planov srednjeročnega in dolgoročnega razvoja posamezne krajevnih skupnosti, občine in mesta kot celote ter ustreznih prostorskih planov in urbanističnih

nih načrtov. Res je, da so z izgradnjo stanovanjskih sosesk mnoge krajevne skupnosti postale velikanke, ki zahtevajo vse večji profesionalni aparat, da lahko ugodijo vsem potrebam. Res je tudi, da je prav v teh najbolj oteženih nadaljnji ustavni razvoj krajevnih skupnosti, pa vendar je akcija mnogo kompleksnejša kot pa preprosto kosanje velikih krajevnih skupnosti. Zato je akcija razdeljena v več faz in bo potekala vse letošnje leto, v letu 1980 pa se bo približala vrhuncu z referendumom za nove krajevne skupnosti.

Zakaj manjše krajevne skupnosti?

Manjše krajevne skupnosti zato, ker te omogočajo ugodnejše pogoje za uveljavljanje neposrednega samoupravljanja in graditev pristnih in humanejših medčloveških odnosov, v kateri je manjša možnost odtujenosti samoupravnih in političnih vodstev od krajanov in njihovega vpliva. Preprosto zato, ker organi in vodstva družbenopolitičnih organizacij v KS še niso krajevna skupnost, temveč je ta celovit splet odnosov med delovnimi ljudmi in občani, povezanimi in organiziranimi v hišne svete in zbere stanovalcev, zbere in svete potrošnikov in porabnikov, v vaške in ulične skupnosti, v krajevne organizacije družbeno-

političnih organizacij, v organizacije združenega dela z in izven območja krajevnih skupnosti, v enote samoupravnih interesnih skupnosti, v družbene organizacije in društva itd.

Če upoštevamo še Kardelevo opozorilo, da je mogoče marsikateri element skupne porabe bolj racionalno uresničevati na kraju prebivanja, pa se sedaj uresničuje v OZD, je očitno, da je preobrazba in preoblikovanje krajevnih skupnosti izredno pomembna družbenopolitična

akcija, katere rezultati zadevajo neposredne interese in potrebe vsakega delavca in prebivalca ljubljanskih občin. Zadovoljevanje življenjskih potreb na mestu prebivanja posredno vpliva tudi na produktivnost dela in rezultate gospodarjenja v združenem delu. Zadovoljevanje življenjskih potreb v KS na samoupravni način pa krepi samoupravne odnose tudi v združenem delu. Gre za celovitost odnosov in za celovitega človeka.

Slavko Gerlica

V oddelku površinske obdelave v Tovarni avtoopreme so se sodelavci poslovili od Milke Mencinger, ki je po 23 letih dela v Saturnusu odšla v pokoj. Ob tej priložnosti se zahvaljuje vsem sodelavcem za prejeto darilo.

Feliks Zakrajšk (56) je že 12 let referent za počitniške domove Saturnusa.

Kakšno delo ste opravljali pred prihodom v Saturnus?

Od leta 1947 naprej sem delal na gospodarskem področju, ves čas v Ljubljani.

Bili ste tudi borec?

Od leta 1941 sem delal na terenu, od leta 1943 naprej pa sem bil v partizanih v artilerijski brigadi sedmega korpusa.

V Saturnusu se že dobrih deset let ukvarjate z letovanjem članov kolektiva. Dom imamo v Velem Lošnju in Kranjski gori, včasih so bili še šotori, danes so prikolice. V tem času se je zaposlilo pri nas 300 ljudi več — že zato je zanimanje za letovanje gotovo večje. Koliko ležišč je na razpolago v eni izmeni? Imate pri delu tudi probleme?

Šotore smo poslali v Banja Luko, ko je bil potres. Šotore pa so zamenjale počitniške prikolice s skupno 36 ležišči za odrasle in 10 ležišči za otroke; stojijo v bližini Poreča in za prikolice se ljudje izredno zanimajo, zato smo naročili še 4 prikolice, ki so tudi že plačane, vendar se je dobavni rok zaradi potresa v Črni gori zavlekel. Dom v Velem Lošnju ima poleg ležišč za osebe še 20 ležišč za goste, 43 ležišč imamo najetih pri zasebnikih, po potrebi pa lahko najamemo še 15 dodatnih ležišč v posamezni izmeni. Razveseljivo je, da se Saturnužani vedno bolj zanimajo tudi za letovanje v Velem Lošnju ter so lani in letos vsa ležišča zasedena s člani kolektiva, zunanji gosti pa so pretežno svojci članov kolektiva. S Kranjsko goro se je letos zapletlo; dom ima skupno 30 ležišč, 16 ležišč po sobah in 14 ležišč v skupnem prostoru — prijav pa letos zaradi predvidene nadzidave doma nismo sprejemali. Predračunska cena pa se je zaradi podražitve gradbenega materiala znatno zvišala in zdaj čakamo na ustrezno potrditev merodajnih organov — prijave pa do začetka gradnje zopet sprejemamo! Seveda vsem ni mogoče vedno ustreči; težave so v tem, da se nekateri odločajo za dopust prepozno, drugi zopet odpovejo dopust prepozno, tako da so spremembe med celo sezono — prav zato pa je na koncu sezone več ali manj vsem ustrezno, tudi tistim, ki so na začetku prijavo zamudili. Moram pa reči, da z ljudmi v glavnem nimamo težav, vsi so že »stare stranke« in poznamo že njihove želje. Če so prijave pravočasne, pa ni nikoli niti lokacijskih niti terminskih težav.

Prejšnja leta je bila hrana v Velem Lošnju precej enolična, zelenjave skoraj ni bilo. Obroke so bili obilni, toda ali ni bolj primerno: manj, toda boljše?

Pri takem številu ljudi — v sezoni jih je od 70 do 90 — in taki kuhinji čudeži niso mogoči. Glede količine hrane lahko vsak pove svoje želje osebju. Zelenjave je letos več in tudi drugače smo se popravili. Sicer pa imamo KNJIGO PRIPOMB in tam bi radi prebrali razen pohval tudi — če že ne pritožbe — želje in predvsem nasvete! Povedal bi še, da je lani samo nakup hrane dnevno po osebi, brez ostalih stroškov, znašal 54 dinarjev — ostalo pa lahko izračunate sami. Zagotovo pa je najboljša postrežba v prvi junijski in zadnji septembrski izmeni, ker je takrat samo okoli 25 gostov.

Ali ni zanimanja za letovanje v domovih in prikolicah med letom?

Letos za 1. maj so se ljudje prvič zanimali za letovanje izven sezone. Prikolice so 50 % cenejše, postelja v Velem Lošnju je 40 dinarjev na dan po osebi — kuhati si moraš sam.

Kam pa vi hodite na dopust?

V naše domove ne hodim, da mi ne bi kdo očital, da se okoriščam s svojim delovnim mestom.

Ali pa morda zato ne, ker bi bili v vsakem primeru »živa pritožna knjiga« — celih deset dni?

Res je, saj ne morem hoditi z letakom na hrbtu SEM NA DOPUSTU.

Anamarija Plesničar

60 Saturnužank na Sedmera jezera

Prispevek Bože Kačar, delavke s štirioglatega oddelka

Letos mineva 60 jubilejnih let od ustanovitve KPJ, SKOJ in Sindikata. V počastitev teh dogodkov so se družbenopolitične organizacije in planinsko društvo naše delovne organizacije odločili, da organizirajo pohod 60 Saturnužank na Sedmera triglavsko jezera. Vsakdo si želi videti enega izmed najlepših delov naše domovine, ki je znan po vsem svetu. Zato je bilo udeležencev precej več kot 60. Mnogi izmed njih so šli prvič v gore. Posebno razveseljiva je bila udeležba naših sodelavk iz Loškega potoka. Pozdraviti pa moramo tudi udeležbo našega telefonista Ivana Povšeta, ki je kljub slepoti vztrajno premagoval pečine mogočne Komarče.

V soboto, 30. VI. 1979 smo se z avtobusi odpeljali izpred tovarne do Bohinjske Bistrice. Tam smo si ogledali Kulturni dom Jožeta Ažmana, ki je bil odprt 1. maja 1979. Otvoritve doma se je udeležil tudi tov. Tito, ki je vodil slavnostno sejo. Jože Ažman je bila vodilna osebnost naprednega gibanja in ustanovitelj komunistične stranke v Bohinjskem kotu. Pred domom stoji mogočen spomenik iz hrastovega lesa, ki predstavlja Tomaža Godca in Jožeta Ažmana na čelu upora delavcev in kmetov proti sovražniku v Bohinju. Nedaleč stran stoji hiša Tomaža Godca, sedaj preurejena v muzej. V muzeju je prikazano delo in življenje Tomaža Godca — revolucionarja, usnjarja, športnika in ljubitelja planin. Tomaž Godec je bil organizator gibanja proti okupatorju. Zaradi tega so ga zaprli in po strahotnem mučenju v Begunjah I. 1942 v Mathausnu ustrelili.

Iz Bohinjske Bistrice smo nadaljevali pot do Ukanca. Pred domom »Savica« smo se med seboj predstavili ter se zmenili, da se odslej tikamo. Nato smo stopili na vijugasto stezo, ki zavarovana vodi preko Komarče do doma Sedmerih triglavskih jezer. Vso pot smo občudovali, kako so padavine preobrazile apneničasto površje. Skale so preprežene z žlebiči, v katerih se rastlinstvo žilavo

Dekleta iz Loškega potoka so se za spomin slikale s svojim vodičem.

bori za obstoj. Kratek počitek pri Črnem jezeru, ki je po mnenju najlepše v Triglavskem parku. Malo okrepčila, fotografiranje za spomin in že nadaljujemo pot pod mogočno, razsežno Veliko in Malo Tičarico proti Dvojnemu jezeru, ki je tudi naš cilj. Ob tej poti stojita dva spomenika pobudnikoma izgradnje kočice pri Dvojnem jezeru in za zaščito naravnih lepote. Vsa dolina Sedmerih triglavskih jezer spada v Triglavski narodni park.

Proti koči Sedmerih jezer nas je spremljal rahel dež. V koči so nas prisrčno sprejeli. Okrepčali smo se z enolončnico in čajem, kot se po planinsko spodobi ter se odpočili. Nato se je začel kulturni program. Najprej je

govoril predsednik PD Saturnus o jubileju in namenu tega pohoda, nato pa je tov. Slak opisal izlet in pomen Narodnega parka. Ob zvoku harmonike smo nadaljevali s plesom in petjem do mraka. Zvečer smo izvedli planinski krst, prvi v letošnji sezoni. Krst je bil enkratno doživetje za mnoge, posebno za tiste, ki ne hodijo v gore. Po nočnem počitku smo zjutraj nadaljevali pot na zaključno prireditev. Zaradi slabega vremena in ostankov snega so se organizatorji odločili, da spremenimo smer sestopa v dolino. Pot smo tako nadaljevali proti Komni in opazovali mogočne viharne, ki jih je poškodovala zima.

Po krajšem počitku na Komni smo nadaljevali sestop do doma pri Savici. Tu smo zopet peli in plesali. Iz Stare Fužine so nam pripeljali še zaključni topli obrok hrane in pijače. Nekateri so se fotografirali, drugi pa sprehajali po okolici. Turisti, ki so si prišli ogledat ta konec Bohinjskega kota, so bili presenečeni nad tako številno in veselo družbo, tako da je marsikateri od njih posegel po aparatu in nas slikal.

Na koncu lahko rečem, da smo videli veliko lepega in da je pohod minil kljub vremenskim neprilicam brez žuljev, zlomov in drugih težav ter da smo zdravi prispeli domov.

Škatle kot umetniško dekorativna notranja oprema

To plastiko iz škatel je ustvaril poljski kipar Maciej Paterkowski za »Klub tehnikov« v Radomu. Oblikovalec se je specializiral za notranjo opremo; njegov konjiček: svetlobni učinki.

AP

Kadrovske novice

ODHODI DELAVCEV

APRIL

Ozmeč Ljudmila, EM
Pestotnik Olga, EM
Škvarc Zlata, EM
Jovanovič Olivera, EM
Karadžić Stanomirka, EM
Bučar Anton, OR — JLA
Blatnik Borut, AO — JLA
Bartol Franc, AO — JLA
Vrhovnik Jurij, AO — JLA
Lazarevič Nemanja, EM — JLA
Cvar Marija, EM
Huskić Emina, AO
Kraškovič Vinko, EM
Lovše Janez, AO
Krušič Marija, EM, upokojena
Grčar Janez, DS

MAJ

Zarič Anđel, EM
Piperac Joka, AO
Ramič Rozija, EM
Cečelič Agata, EM
Vasić Vasilija, EM
More Milan, EM
Vučenović Nata, EM
Suvajac Branko, EM
Jakupovič Ajša, EM
Vidovič Ana, EM — upokojena
Korač Gospova, EM
Šircelj Francka, EM
Curk Milan, OR
Smrekar Antonija, AO
Babnik Terezija, EM
Vrtačič Alojz, EM
Dimnik Barica DS

Dimić Stojanka, EM
Paternoster Janez, OR
Miklavc Bojan, OR
Koroša Ida, AO
Ciglar Andrija, EM
Bavec Anica, DS — upokojena
Lenček Angela, EM — upokojena
Podkrajšek Vladimir, EM

JUNI

Tabakovič Bajrama, AO
Berić Radovan, AO
Berić Mira, AO
Kocman Anton, AO
Miskiće Ismet, AO
Petrič Ivan, AO
Lazarevič Simeon, EM
Vrhovac Ilija, AO
Brišar Ivan, EM
Karabeg Enes, EM
Parkelj Rosvita, EM
Kurić Husein, EM
Sviljar Kovička, DS
Lesar Bogomir, EM
Orešnik Andrej, EM
Pangeršič Janez, OR
Čečelič Jože, EM
Salkić Smail, AO
Peterka Helena, EM
Pekić Zora, EM

PRIHOD DELAVCEV

APRIL

Jelnikar Ivanka, EM
Zaman Tomaž, OR
Suljanovič Himzo, AO

Grbić Muharem, EM
Zarič Anđel, EM
Rajak Rade, AO
Nešković Neđo, AO
Marić Ana, AO
Kocman Anton, AO
Šarčević Šefik, AO
Miskiće Ismet, AO
Žganec Avgust, AO

MAJ

Šimunić Ana, EM
Murgić Šemsa, EM
Kladošek Ida, EM
Ristić Radmila, EM
Brodar Miran, OR
Hotić Muhiba, AO
Černe Marijan, EM

JUNI

Naunčevska Svetlana, EM
Isić Behizeta, EM
Kurtović Fatima, EM
Jovandić Janja, EM
Šabić Hasib, EM
Koljić Besima, EM
Vidovič Kata, EM
Marković Vera, EM
Marković Živka, EM
Pogačar Henrik, DS
Topčagić Asima, EM
Vrhovac Danka, EM
Bartol Angela, DS
Čirić Nada, EM
Tomarac Dragica, EM
Hrovat Roman, EM

Med počitnicami pa dela v naši DO 145 učencev srednjih in višjih šol.

Predstavljamo vam

Danes objavljamo staro rubriko PREDSTAVLJAMO VAM, v kateri vam bomo zopet s sliko in nekaj besedami predstavljali naše nove sodelavce oz. sodelavce, ki so bili izvoljeni na odgovornejša delovna mesta ali pa so prevzeli odgovornejše družbeno-politične funkcije.

NOVEGA DIREKTORJA NABAVNE SLUŽBE

Aleksander Pangerc, dipl. ing. metalurgije, se je zaposlil v Saturnusu leta 1970 kot samostojni referent v nabavni službi, pozneje je bil šef novoformiranega oddelka za uvoz izdelkov črne in barvne metalurgije, maja letos pa je bil imenovan za direktorja nabavne službe.

O njegovem delu in problemih nabavne službe lahko preberete v članku UKREPI ZA IZBOLJŠANJE NABAVNE SLUŽBE.

AP

KRATKE VESTI VEZANE NA NAŠO PROIZVODNJO

RENAULT NA PORTUGALSKEM

Francoska državna avtomobilska kompanija »Renault« je sporočila, da pričakuje skorajšnji podpis dogovora o izgradnji dveh novih tovarn na Portugalskem. Načelno soglasje za graditev je že dogovorjeno v avgustu 1977. leta.

Na podlagi Renaultovih pogojev bodo v regiji Setu Bal zgradili tovarno za proizvodnjo 80.000 avtomobilov letno, tip R-5 in R-12 in tovarno za proizvodnjo 250.000 avtomobilskih motorjev letno. Investicije so ocenjeni na 1,5 milijarde francoskih frankov.

AVTOMOBILI »ALKOHOLIKI«

Nekateri zahodni Berlinčani bodo v kratkem lahko vozili avtomobil s 1.000 promili alkohola — za to bodo še celo nagrajeni. Toda s 1.000 promili alkohola v motorju in ne v krvi. V zahodnem Berlinu pripravljajo resen eksperiment, da zamenjajo bencin z nekim drugim gorivom, čeprav bi bil nekoliko dražji, samo da ne onesnažuje okolja. — V ta namen pripravljajo ca. 800 avtomobilov različnih proizvajalcev v Zvezni republiki Nemčiji, od tega pretežno volkswagni. 500 vozil bo prodano privatnim kupcem, ostala pa bodo preizkušali v javnem mestnem prometu in drugih službah.

Preizkušali bodo tri različna goriva. Od tega pričakujejo največ pri uporabi mešanice 15 odst. metil-alkohola in 85 odst. bencina, ki se lahko uporablja v klasičnem motorju z zelo majhnimi spremembami. Dosedanji preizkusi s 45 volkswagni so pokazali, da mešanica pol manj onesnažuje okolje od klasič-

nega goriva. Sedaj morajo to preveriti v daljšem eksperimentu, ki bo trajal okrog tri leta, proizvajalci pa se kljub temu že pripravljajo na serijsko izdelavo teh vozil.

Drugi preizkus temelji na kombinaciji 95 odst. metil-alkohola in 5 odst. dizel goriva, pri čemer dizel gorivo služi samo za delovanje motorja v prostem hodu in vžigu alkohola. Za to kombinacijo pa je že potrebnih več bistvenih sprememb dosedanjega motorja, ker razvija alkohol pol manj moči kot bencin, potreben je večji karburator, dva rezervoarja itd.

Najzanimivejši pa tudi najbolj kompliciran in seveda najdražji pa je eksperiment z vodikom. Za ta eksperiment pripravljajo samo avtobuse in druga gospodarska vozila. Zanimivo pri tem načinu je, da deluje kot »posrednik« kombinacija praška železa, niklja in titana, s katerim je napolnjen rezervoar. Ta prašek veže vodik, ki se ogreva in osvobaja v mešanici s kisikom z eksplozijo pretvarja v vodo in tako sploh ne onesnažuje okolja.

Ko je vodik porabljen, se lahko prašek v 10 minutah zopet napolni. Problem je v tem, da je proizvodnja vodika zelo draga. V tem preizkusu sodelujejo zahodnonemške tovarne avtomobilov, petrolejske kompanije in bonško ministrstvo za znanstvene raziskave, za katere je leto namenilo kar 135 milijonov DM.

Sedaj samo še čakajo na rezultate.

NOVE TOVARNE AVTOMOBILOV V FRANCJI

Francoska vlada je odobrila štiri nove projekte avtomobilskim tovarnam Peugeot,

Novi avtomat v TOZD Tovarna avtoopreme

V letošnjem letu je oddelek avtomatske proizvodnje v naši TOZD dobil avtomat Bihler RM 35.

RM 35 sodi v skupino rezalnih in krivilnih avtomatov, ki iz traku ali žice režejo in preoblikujejo izdelke do končne oblike pri sorazmerno velikih proizvodnih zmoglostih. Poleg osnovnega stroja, krivilne omare in nosilca kolutov obstaja možnost prigraditve dodatnih naprav za varjenje, kovičenje, rezanje navojev, izdelavo vzmeti, sortiranje, merjenje, kontrolno varjenje in sestavljanje.

Tovarna Bihler izdeluje vrsto večjih in hitrejših strojev in naprav, ki so vsi izdelani po istem načelu. Tudi dodatne naprave in vso elektronsko opremo razvijajo in izdelujejo sami. Na svojem področju nimajo resnejše konkurence v ZR Nemčiji.

Poleg nakupa stroja in dodatne opreme ponuja tovarna Bihler šolanje nastavljalcev stroja, konstrukterjev orodij in možnost reševanja problemov s pomočjo svojih strokovnjakov in laboratorijev. Pri njih je mogoče naročiti tudi konstrukcijo in izdelavo orodij, le kapacitete njihove orodjarne so majhne.

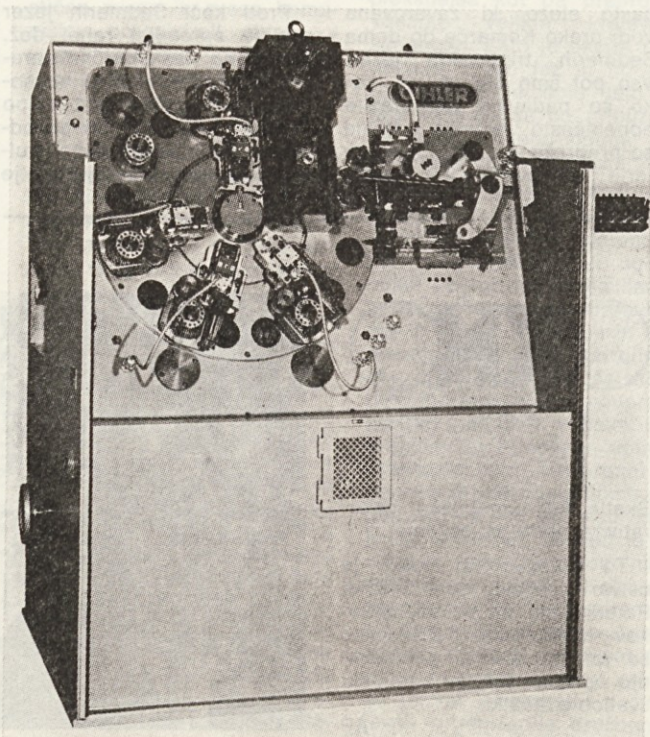
Važnejše karakteristike stroja RM 35

- rezilna sila: 70.000 N
- krivilna sila do 50.000 N na ene sani
- širina vhodnega materiala do 32 mm

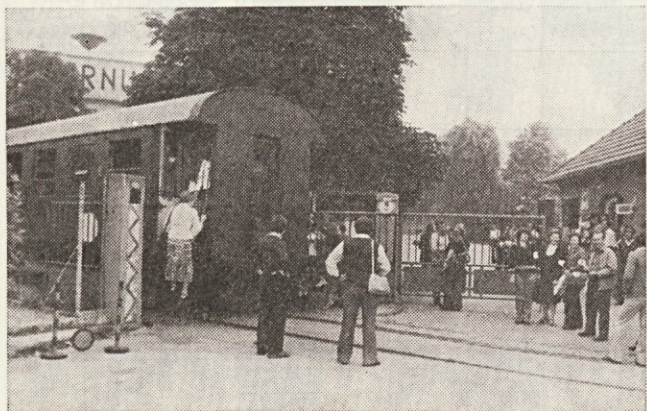
- največji pomik 170 mm milimetra
- zmogljivost do 250 kosov v minuti
- točnost pomika $\pm 0,005$ milimetra

RM 35 bomo uporabljali predvsem za izdelavo kontaktov. Zmogljivost stroja je pri kompliciranih izdelkih pod 100 kos/min, vendar bodo izdelki izdelani do končne oblike na enem stroju. Poleg končne izdelave sedanjih zahtevnejših izdelkov so se nam s tem strojem odprle možnosti za nove in boljše izvedbe kontaktov.

Ferdinand Črček
Tehnološki odd. TOZD AO

Embalažerji so se dobili na Gorenjskem

Vlak, ki je odpeljal izletnike na Gorenjsko, je imel odhodno postajo v tovarni.

Kakor ostali, tako je tudi TOZD Tovarna embalaže, ki je v naši delovni organizaciji dokaj raztresen (Polje, Zalog, Moste) dočakal dan svojega nenavadnega izleta, kateremu v dosedanjih ni primerjave, saj je množica štiristotih prijavitelcev vstopila no vlak kar na tovarniškem tiru, seveda je tudi tokrat vlak odpeljal točno ob določenem času in zamudniki so ostali doma.

Že samo jutro je kazalo, da je pred nami lep sončen dan, katerega pa je še podkrepil zabavni »ansambel« ŽAR, ki je s svojimi poskočnimi vižami vnesel že na tovarniškem dvorišču med izletnike nepopisno vedrino, katera se je vse do konca vožnje stopnjevala. Kdo naj bi opisal vse to razpoloženje? Ves čas vse ne malo trajajoče vožnje je donela pesem in tudi nestabilna vagonška tla niso bila ovira tistim, ki niso mogli brzdati sle po plesu, saj ob zvokih neumornega harmonikarja, ki je hodil iz vagona

v vagon, to skoraj da ni bilo mogoče, seveda se je med tem izmenjalo tudi mnogo besed.

Po skoraj tri ure trajajoči vožnji smo prispeli v Bohinjsko Bistrico, kar je bil tudi naš predhodni cilj; tam nas je na postaji pričakala vrsta gorenjskih narodnih noš z narodnim ansamblom, kar je vsemu dalo nekako praznično vzdušje. Končno smo se napotili proti jasi, kjer je bil predviden piknik, veličasten je bil pogled na množico razigranih ljudi vzdolž ceste, ki si jim komaj da videl konec. Prišli smo na jaso, kar je bil tudi naš končni cilj; vsem je bilo všeč, saj kaj bolj primerne in lepšega prostora v neposredni bližini Bohinjskega kota si ne bi nihče mogel zamisliti, tam je res združeno vse v eno (zrak, voda, zelenje, drevje in hribovi) in kaj naj bi bilo bolj primerne za delovnega človeka, ki živi v nečistem industrijskem ali mestnem ozračju?

Tam je bilo že vse nared, takoj ob prihodu je vsak dobil hrenovko in topel čaj, narkar se je skupina planinstvu podvrženih povzpela na bližnjo Koblo, privrženci nogometna pa so odšli na ogled nogometne tekme med našimi fanti in moštvo pripadnikov JLA, ki je tudi zmagalo in zato prejelo zasluženi pokal, nekaj izletnikov pa je melanholično uživalo v idiličnem okolju.

Pasulj in golaž je bil kuhan, čas obeda pa je tudi že bil in gotovo bi bilo zgrešeno, če bi ne pohvalili vseh za vzoren red ob delitvi obroka, kakor tudi vojakov, ki so skuhali res dober pasulj in ga sami tudi delili.

Zbližali smo se s prebivalci Bohinjske Bistrice, v šoli Janeza Mencingerja smo dobili zgodovinske podatke, res lepo so nas sprejeli v krajevni skupnosti in turistični organizaciji, krajani v narodnih nošah, ki so nas sprejeli na kolodvoru, pa so nas tudi pospremili do izbranega prostora, kjer so nam po obedu pripravili lep folklorni program in ob zaključku plesa povabili na splošno rajanje, na katerem ni izostal odziv, plesišče se je napolnilo in ostalo polno vse do odhoda; medtem pa se je nedaleč vstran že preizkušala moč v vlečenju vrvi, v čemer se je preizkusil tudi nežni spol, vzporedno s tem pa se je odvijalo tekmovanje v skakanju v vrečah in metanju valjev. Bilo je res vsestransko, izredno razpoloženje vseh udeležencev, ne glede na starost ali odgovornosti pri vsakodnevnem delu v kolektivu, tu smo si bili vsi enaki.

Ob koncu je verjetno vreden poudarka kontakt s pripadniki JLA, ki so s pripravljenostjo za sodelovanje dali znak za podružbljanje celotnega obrambnega sistema SFRJ.

Na vlaku so izletniki prejeli malico, vse pa je bilo še bolj prijetno ob zvokih harmonike.

Bilo je opaziti, da so bile priprave na izlet temeljite, saj je vse potekalo po predvidenem programu, brez odstopanj, za kar se moramo zahvaliti pripravljalnemu odboru, ki je v organizacijo tega izleta vložil vsekakor mnogo truda; prav tako gre zahvala našemu neumornemu strežnemu osebju, kakor tudi kuharjem za odlično pripravljene čevapčiče in izvrstno kavo pa tudi za splošno ureditev zabavišnega prostora, za katerega se lahko reče, da je bilo urejeno do potankosti, saj so mislili res na vse (pripravo vode, praška, sodov za odpadke ter ostalega) kar je imelo tudi svoj delež v splošnem počutju. Se-

veda se med ostalim moramo zahvaliti tudi vsem udeležencem izleta, da so sledili predvidenemu programu in s tem omogočili lep potek izleta.

Naj končam to pisanje z željo pretežne večine navdse zadovoljnih embalažerjev, da bi prihodnje leto priredili izlet v takšni obliki za celoten 2000-članski kolektiv, kar je gotovo pozitiven predlog, saj je skupen izlet preventivno sredstvo za »osamljene množice« v današnjem motoriziranem svetu; predlog je vsekakor umesten, saj je z vlakom cenen in udoben transport, v masi pa bi se gotovo tudi znižali stroški izleta.

EDI

Prireditelji niso pozabili niti plesa željne in jim pripravili odlično plesišče.

Citroen in Renault. Peugeot in Renault gradita tovarno alu odlitkov, Peugeot in Citroen tovarno delov za motorje, Renault tovarno batov. Citroen pa bo povečal že obstoječo tovarno avtomobilskih motorjev. Za projekte so potrebne investicije preko dve milijardi frankov. Z izgradnjo teh tovarn bodo odprli 6.000 delovnih mest, v spremljevalni industriji pa še dodatnih 1.200.

PROIZVODNJA OLJA

Proizvodnja olja se pri nas zelo povečuje. V začetku leta so se združile namreč štiri naše velike oljarne v SOZD »Zvijezda« Zagreb. To so oljarne: Tovarna olja Zagreb, Amfora Makarska, Radeljević Dubrovnik in Tovarna olja v Slovenski Bistrici. Ta zveza je izšla iz desetletnega uspešnega poslovno tehničnega sodelovanja pri proizvodnji olja in drugih prehrabnih proizvodov. Že letos uspešno sodelujejo pri skupnem koriščenju kapacitet, delitve dela in specializacije, skupne nabave surovin in nastopih

na domačem in tujem tržišču. Razvili so uspešno sodelovanje s posavskimi, slavonskimi, sremskimi in kombinati iz Bačke. Skupno vlagajo v gradnjo neobhodne objekte za kvalitetnejšo proizvodnjo surovin.

Razvojni program omogoča ekspanzijo proizvodnje in osvajanje novih prehrabnih artiklov. Gradijo sodobno tovarno za margarine na Žitnjaku, ki bo dograjena 1980. leta, planirajo pa tudi predstavitev ostale proizvodnje, ki se sedaj nahaja v centru Zagreba. Nova tovarna bo imela najsodobnejše kapacitete v državi, izdelovala pa bo več različnih prehrabnih artiklov na bazi margarine in rastlinskih masti. Tako »Zvijezda« ne bo samo oljarna, temveč skupno z ostalimi članicami kompletna prehrabna industrija, ki bo dajala tržišču celo paleto proizvodov za prehrano.

V Saturnusu obstaja posebna embalaža za olja, oziroma oljarne. To embalažo čedalje bolj uporabljajo v več oljar-

nah. Pokazala je namreč vrsto prednosti pred dosedanjim stekleno, posebno pa plastično.

IZVOZ TRAKTORJEV V IRAK

»14. oktober« Kruševac je dobil kupcem v Iraku dva traktorja tipa TG-75 C, namenjena potrebam gradbeništva v tej deželi.

Vrednost tega izvoza je 1,2 milijona dinarjev.

S tem se razširja spisek inozemskih kupcev izdelkov Industrije gradbenih in kmetijskih strojev »14. oktober« Kruševac in potrjuje njihovo uspešnost na domačem in inozemskem trgu.

Ivo Frbežar

GLAS SATURNUSA, glasilo delovnega kolektiva delovne organizacije Saturnus, 61110 Ljubljana, Ob železnici 16, telefon 44-466. Ureja uredniški odbor: Marjan Susman — predsednik, Bogomir Jeklič — podpredsednik, člani Ferdinand Cerček, Sašo Kralj, Zdravko Petrič, Janez Ulaša, Dragica Zupančič. Odgovorni urednik Janez Grčar. Tehnični urednik Miran Todor. Tisk: Tiskarna Ljubljana, Ljubljana. Rokopisov in nenaročenih slik ne vračamo. — Po mnenju Sekretariata za informacije IS Skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 8. 9. 1975, je glasilo oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

PRISANK '79

Smučarji Saturnusa zaključujemo svojo sezono vsako leto v maju ali juniju z veleslalomom pod Prisojnikom ali Mojestrovko na Vršiču. To tekmovanje, letos 27., je posvečeno dnevu mladosti. Letošnje tekmovanje je pripravila na plazu pod Mojestrovko delovna organizacija Žito. Od 72 prijavljenih je štartalo 43 tekmovalcev iz Žita, Tikija, Totre, Papirnice Vevče in Saturnusa.

Naših smučarjev je bilo prijavljenih 22, tekmovanja pa se je udeležilo le 10. Nekaj jih je manjkalo zaradi

vojaških obveznosti. Čeprav smo bili močno okrnjeni, smo zopet zmagali v ekipni uvrstitvi pred Tikijem.

Rezultati posamezno:

NAD 45 LET:

1. Bernik Ivo (Tiki) 54,38, 3. Medič Janez (-S) 76,32.

OD 35 DO 45 LET:

1. Bonča Andrej (Tiki) 56,51, 2. Kralj Sašo (-S-) 57,47, 9. Snaj Avgust 64,59, 10. Lampič Edo 72,55 (vsi -S-).

DO 35 LET:

1. Humerca Janez (Žito) 52,38, 2. Fattori Vojko 54,14, 4. Petelin Matjaž 56,38, 7. Wertl Dušan 57,47, 12. Štubelj Igor 63,58, 15. Žabjek Janez 69,73.

Rezultati ekipno:

1. Saturnus (Medič, Kralj, Fattori) 7 točk. 2. Tiki (Beznik, Bonča, Jakopin) 13 točk.

Sašo Kralj

